

Βασιλεία Διοκλητιανού, και Μαξιμιανού.

Διοκλητιανός έβασίλευσε χρόνους, κβ'. Δαλμάτης τὸ γένος. ἔκαμε δὲ σύντροφον εἰς τὴν βασιλείαν Μαξιμιανὸν τὸν Ἐρκούλιον, τὸν δεύτερον υἱὸν τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος ἦτον Γαμβρός αὐτοῦ. διότι ὁ πρῶτος υἱὸς τοῦ Διαβόλου ἦτον αὐτὸς ὁ Διοκλητιανός. οἱ ὁποῖοι ἔγιναν βασιλεῖς εἰς ἀφανισμόν καὶ συντριβὴν τῆς ποιμένης τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν. καὶ ὡσὰν ἔσμιζαν τὰ δύο μεγάλα κακὰ καὶ ἄγρια θηρία, ἔγιναν ὡσπερ σκυλία λυσσασμένα κατὰ τῶν Χριστιανῶν. καὶ καθὼς ἔβασίλευσαν, ἔκαμαν μέγαν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὥρισαν εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ Χώραν, ὅτι νὰ χαλοῦν καὶ νὰ ἀφανίζουσιν τὰς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν, καὶ τὰς Εἰκόνας νὰ καίουσιν καὶ τὰ βιβλία, καὶ τοὺς Χριστιανούς νὰ ἀναγκάζουσιν νὰ προσκυνοῦν τὰ Εἶδωλα· καὶ ὅσοι γενοῦν ἀπειθεῖς τοῦ ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας αὐτῶν, εἰς παιδεύσεις καὶ τιμωρίας καὶ θανάτους νὰ καταδικάζουσιν αὐτούς. καὶ πολλὰς μυριάδας Χριστιανῶν ἐμαρτύρησαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔλαβαν τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. ἀπὸ τοὺς ὁποίους Μάρτυρας ἦτον, Πέτρος Ἀρχιερεὺς Ἀλεξανδρείας, Ἄνθιμος Ἀρχιερεὺς Νικομηδείας, Προκόπιος, Γεώργιος, Δημήτριος, οἱ Μεγαλομάρτυρες, καὶ ἄλλοι ἀναρίθμητοι. καὶ μία γυναῖκα παρθένος ἱερά καὶ θαυμασία, ἡ ὁποία ἦτον εὐμορφωτάτη, καὶ ἐπέρασεν ὅλην τὴν ζωὴν παρθένος. ὅμως ἐπαρέδωκεν αὐτὴν τῶν Τυράνων, καὶ ἔκαμαν αὐτῆς πολλὰς κολακείας, καὶ ἔταξαν αὐτῆς νὰ τῆς δώσουν καὶ μεγάλας δωρεὰς, διὰ νὰ ἀρνηθῆ τὸν Χριστὸν, νὰ προσκυνήσῃ τὰ Εἶδωλα. ἡ δὲ Ἁγία οὐδ' ὅλως ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τοῦτο, ἀλλὰ ὕβρισε καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὰ εἶδωλα καὶ ὅσοι πιστεύουσιν εἰς αὐτά. ἰδόντες δὲ οἱ τύραννοι βασιλεῖς τὴν ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς τῆς γυναικὸς, ἔκαμαν αὐτῆς πολλὰ βάσανα καὶ τιμωρίας, καὶ αὐτὴ οὐδενὸς ταῦτα εἶχεν. ὡς δὲ εἶδον οἱ ἀσεβέστατοι τὸ γενναῖον τῆς γυναικὸς εἰς τὰ μαρτύρια ὅπου ἔλαβεν, ὥρισαν ἕνα ἀπὸ τοὺς στρατιώτας νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὸ σπήτιόν του νὰ εὐρεθῆ μετ' αὐτῆς εἰς ἁμαρτίαν, ἵνα φθειρῆ τὴν παρθενίαν αὐτῆς. καὶ ἔαν καὶ μετὰ τοῦτο δὲν ἐπιστραφῆ νὰ προσκυνήσῃ τοὺς θεοὺς αὐτῶν, ἤγουν τὰ Εἶδωλα, νὰ κόψουσιν τὸ κεφάλι τῆς. ἀπερχομένη δὲ μετὰ τοῦ στρατιώτου ἐδέετο τοῦ Θεοῦ, ὅπως φυλάξῃ τὴν παρθενίαν αὐτῆς ἄσπιλον καὶ καθαρὰν. καὶ οὕτως ἡ Θεία χάρις τὴν ἐδιαφύλαξε. καὶ ὡσὰν ὑπῆγαν εἰς τὸ σπήτιον τοῦ στρατιώτου, ἐπῆρεν αὐτὴν μέσα καὶ ἐσφάλισε τὴν θύραν. τότε ἡ Ἁγία, σοφία Θεοῦ, λέγει πρὸς αὐτόν. μὴ σμίξις μετ' ἐμοῦ, καὶ νὰ σοῦ δώσω ἕνα πρᾶγμα νὰ βαστάζῃς, νὰ ἀλείφῃσαι μετ' αὐτὸ, ἤγουν νὰ χρίῃσαι, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀθάνατον, ὅπου ποτὲ σου δὲν θέλεις σφαγῆ με καμίας γενεᾶς ἄρμα, οὐδὲ νὰ σὲ βλάψῃ τελείως. καὶ διὰ νὰ πιστωθῆς εἰς τοὺς λόγους μου, νὰ σοῦ δείξω καὶ τὴν ἐνέργειαν

ἐκείνου τοῦ πράγματος. ὁ δὲ στρατιώτης ἀκούσας οὕτως, ἐγένετο ὄλος χαρὰ, καὶ εἶπε τῆς γυναίκος νὰ τοῦ δείξῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο πῶς εἶναι. καὶ οὕτως ἔλαβεν ἡ μακαρία κερὶ καὶ λάδι καὶ ἐμάλαξεν αὐτὰ, καὶ ἄλειψε τὸν λαιμὸν τῆς ὄλον, καὶ τότε τοῦ λέγει. ἂν θέλῃς νὰ ἰδῆς καὶ τὸ ἔργον, ὅτι τοῦτο κανένα ἄρμα δὲν φοβεῖται ἔπαρε τὸ σπαθὶ σου, καὶ δός μου εἰς τὸν λαιμὸν μὲ ὄλην σου τὴν δύναμιν, καὶ θέλεις ἰδεῖ ὅπου δὲν θέλει δυνηθῆ τὸ σπαθὶ νὰ κόψῃ τὸν λαιμὸν μου, ἔστωντας ὅπου τὸν ἄλειψα μὲ τοῦτο τὸ ἀθάνατον πρᾶγμα. καὶ ταῦτα ἔκαμεν ἡ Ἁγία, ὅπως νὰ κόψῃ τὸ κεφάλι τῆς, διὰ νὰ μὴν φθείρῃ τὴν παρθενίαν τῆς. καὶ ὡς ἤκουσεν ὁ βάρβαρος στρατιώτης, Θεοῦ ἐλέει, ἐπῆρε τὸ σπαθὶ γυμνὸν, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν μετὰ ὄλης του τῆς δυνάμεως εἰς τὸν λαιμὸν, θαρρῶν ὅτι ὡς ἔλεγε, δὲν τὴν πιάνει κανένα ἄρμα, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐπέταξε τὴν κεφαλὴν τῆς· καὶ ἔλαβεν ἡ Ἁγία διπλὴν τὴν χάριν, τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, ὅπου ἐμαρτύρησε διὰ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔκοψαν τὸ κεφάλι τῆς, τὸ δὲ δεύτερον ἔλαβε καὶ τὸν στέφανον τῆς παρθενίας. ἔπιασαν δὲ οἱ ἀσεβεῖς καὶ ἓνα Καλόγηρον, καὶ πολλὰς τιμωρίας ποιήσαντες εἰς αὐτὸν, πάντα ὑπέμεινε διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. καὶ ὡς εἶδον αὐτὸν στερεὸν εἰς τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ, τί ἐκατασκεύασαν; μέσα εἰς ἓνα κῆπον ἔκαμαν κρεββάτι, καὶ τὸν ἔδεσαν ἐκεῖ, καὶ τοῦ ἔφεραν μίαν γυναῖκα πόρνην νὰ πορνεύσῃ στανικῶς μετ' αὐτῆς. καὶ ὡς εἶδεν ἡ πόρνη, ἦλθον εἰς τὸ κρεββάτι καὶ ἠγκάλισέ τον καὶ τὸν ἐκαταφίλει. ὁ δὲ Ἅγιος ὡς ἦτον δεμένος, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ φύγῃ ἀπ' αὐτῆς, τί ἐκατασκεύασε; μασᾶ τὴν γλῶσσάν του μετὰ δόντια του, καὶ ὅπως τὴν ἔκοψε καὶ τὴν ἔπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον μὲ τὴν γλῶσσάν του καὶ μὲ τὸ αἷμα, καὶ ἐγέμισεν ὄλον τὸ πρόσωπόν τῆς. καὶ ὡς εἶδεν ἡ πόρνη, ἐσυχάθη μεγάλως καὶ ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ὑπῆγε καὶ εἶπε τὰ γενόμενα. καὶ ὅσοι ἤκουσαν τοῦτο, ἐθαύμασαν. οἱ δὲ ἄθεοι τύραννοι, Διοκλητιανὸς, καὶ Μαξιμιανὸς, ἀπὸ τὸν τόσον Λαὸν ὅπου ἔσφαζαν καθ' ἡμέραν τῶν Χριστιανῶν, βλέποντες τὸ πολὺ αἷμα ἐκεῖνο ὅπου ἐχύνετο, ἐνίκηθη ἡ κακὴ γνώμη αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν ὀρισμὸν, ὅτι ὅπου εὐρίσκουν Χριστιανὸν νὰ τοῦ εὐγάζουν τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν. καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμαν διὰ ἀτιμίαν τῶν Χριστιανῶν. τῷ δὲ θ'. καὶ ι'. χρόνῳ τῆς βασιλείας αὐτῶν, Κωνσταντῖον τὸν λεγόμενον Χλωρὸν διὰ τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ Μαξιμιανὸν τὸν Γαλλέριον Καίσαρα τοὺς ἔκαμαν, ὡς δευτέρους ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐπῆραν τὰς θυγατέρας αὐτῶν γυναῖκας. καὶ ὁ μὲν Διοκλητιανὸς ἐπῆρεν εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μαξιμιανὸν τὸν Γαλλέριον, ὁ δὲ Μαξιμιανὸς ἐπῆρε τὸν Κωνσταντῖον εἰς τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Θεοδώραν. καὶ οὕτως τοὺς ἔκαμαν μικροὺς βασιλεῖς. τὸν μὲν Μαξιμιανὸν Γαλλέριον τῆς Δύσεως, τὸν δὲ Κωνσταντῖον, εἰς τὰ μέρη τοῦ Πορτογάλου.

Δωρόθεος Μονεμβασίας, *Βιβλίον ιστορικών περιέχον εν συνόψει διαφόρους και εξόχους ιστορίας: αρχόμενον από κτίσεως κόσμου, μέχρι της αλώσεως Κωνσταντινουπόλεως, και των ακολούθων Σουλτάνων*, Τυπογραφείο Νικολάου Γλυκύ, Βενετία 1798.